

9

Naš rod

Čeŕo XIV • 1942/43 - XXI

Križanka

1	2	3		4	5	6			
7				8					9
10			11		12				13
	14			15				16	
17		18				19			
20	21				22				
23				24				25	
26			27					28	29
30		31		32		33			
34					35				

Vodoravno: 1. veleumorje, 7. slavo-spev, 8. sušilnica za žito (narečno), 10. v svojem domu, 12. predlog in znak za prvino, 13. naslonica, 14. letva, 16. uravnano stanje, pravilnik, odlikovanje, 18. nebesa, 19. moško ime po domače, 20. vzklik, 22. stoletje, razdobje, 23. slavnosten, prazniški (tujka), 26. kratica za lastnoročnimi podpisi, 27. predlog, vrsta, vrvica, 28. kričanje, 30. italijanski pesniški izraz za »zrak«, 32. naglo hoditi, 34. zdravilna rastlina, 35. mož, ki reže.

Navpično: 1. krajevni prislov, 2. vzor, malik (tujka), 3. mesto na Norveškem, 4. predlog, 5. mehka kovina, 6. doba (tujka), 9. iz leda, 11. kozaški načelnik, 13. nemarljiv, 15. vzklik, 16. izrek, pogovor, 17. vojaški čin, 19. poceni,

21. ženski oddelek ali ženstvo v muslimanskem domu, 22. minister v islamskih deželah, 24. sapa, 25. nasičena, 28. kar spaja, 29. osladno umetniško delo, 31. znak za prvino, 33. znak za prvino, kazalni zaimek.

Rešitev »Verige«

Vodoravno: 1. pot, 3. vrh, 5. meč, 7. ni, 8. jetnišnica, 9. kes, 11. razprava, 13. ranljivo, 15. pravda, 18. reverz, 20. slamnjača, 23. čuk.

Navpično: 1. prijava, 2. tajna, 3. vinar, 4. vicanje, 5. mir, 6. čez, 9. kri, 10. sto, 12. pop, 14. jaz, 16. vas, 17. aja, 18. rja, 19. via, 21. moč, 22. jak.

Rešitev »Križanke III.«

Vodoravno: 1. rega, 4. šcip, 7. Adela, 9. Se (len), 11. Ana, 12. so, 13. Ani, 15. srd, 16. oda, 17. kič, 18. eta, 20. nem, 22. Ba(rij), 23. oža, 25. nu, 26. ukati, 28. noša, 29. Alma.

Navpično: 1. resa, 2. ga, 3. Ada, 4. šla, 5. ča, 6. plod, 8. ena, 10. enota, 12. srčen, 14. Ida, 15. sin, 18. eben, 19. oža, 21. muza, 23. Oka, 24. ata, 26. uš, 27. il.

Izžrebani za nagrade (iz 7. številke):

Maks Bambič, IV. r. lj. šole, Graben, Ljubljana.

Novak Klara, uč. VI. r. lj. šole, Vrhnika.

Izžrebani za nagrade (iz 8. številke):

Engelman Viktor, III. r. deške vadnice, Ljubljana, Tavčarjeva 1/III.

Anton Bizjak, uč. VI. b r. lj. šole, Sp. Šiška, Ljubljana VII.

VLOGE
 POSOJILA
 VREDNOSTNE PAPIRJE
 KLIRINŠKA NAKAZILA
 VSE BANČNE POSLE SPLOH

na knjižlice in tekoče račune sprejema in obrestuje najugodneje,

da je proti zadostnemu kritju,

kupuje, prodaja, lombardira in posoja,

izvršuje in

opraviša

**HRANILNICA LJUBLJANSKE POKRAJINE
 LJUBLJANA z ekspozituro KOČEVJE**

»Naš rod« izhaja v Ljubljani med šolskim letom.

Letna naročnina je za skupna naročila L. 20.— (2 liri mesečno), za posamezne naslove pa L. 25.—. Posamezna številka L. 2'50.

List izdaja »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani, zanjo odgovarja Francè Štrukelj.

Glavni in odgovorni urednik Ivan Tavčar.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj).

Po močerade

S t. K.

Krkone je Stane rad opazoval, močerada pa še ni videl. Le njegovo sliko je nekje staknil, zato ga je mikalo videti tega pupka živega, z golim, črnožametnim trupom in oranžnimi pegami po njem.

Daleč na koncu vasi je ždelo v svojo preteklost starinsko poslopje. Vedno je bilo zaprto. Prav za tistim skrivnostnim zidovjem, tako je pripovedoval prijatelj, je dremala temna voda in v njej so se skrivali močeradi, pravi živi močeradi. Kdo se ne bi razveselil!

Komaj je pospravil zajtrk, že je dosegel s police stekleno vazo ter jo skrnil v nedra. Izkoristil je odsotnost svojih varuhov in hajdi k prijatelju, kakor sta se bila dogovorila. Nihče ni opazil bega. Pomiril se je in izvlekel vazo iz nedrij. Skoraj nova je bila, čista in prozorna, brez praška, kakor bi jo bili obrisali in pripravili samo zanj, ki se je napotil loviti čudovite živalce.

Tudi tovariš je ušel z doma, ne da bi ga kdo opazil. Vsa radostna sta bila nad svojo srečo. Sveže jutro se je bočilo nad vasjo, ko sta prispela do zidu. Tovariš se je pognal in izginil.

»Hoj, ali čuješ?« je klical Stane za njim. »Kako naj spravim vazo čez zid?«

»Kar vrzi jo!«

»Ne upam si, razbila bi se!«

»Priveži jo na motvoz in spuščaj tostran!«

Ubogal je, potem se je še sam vzpel čez zid. Bila sta na prostranem dvorišču. Na vseh straneh so se dvigali trikotni skladi desk. Stane se je ustrašil, da sta nemara zašla. Vazo je nosil v rokah, boječe se je oziral po mrtvem prostoru naokrog. Tovariš je odpahnil vrata lesene kolibe in ga je spodbudil:

»Kar za menoj!«

Na levi in desni so počivale skladovnice tramov. Vse je dišalo po svežem lesu. Premišljal je, ali je varna hoja skozi ozki prehod. Tovariš je odpahnil nova vrata, stopila sta na vrt. Divje, brez reda je poganjalo rastlinje iz zanemarjene zemlje.

»So tukaj močeradi?« je vprašal vodnika s tiho vdanostjo.

»Kajpada! Kmalu jih boš videl na lastne oči!«

Prišla sta do širokega, obzidanega nabiralnika z vodo. Žlebni jarki so se stekali vanj; polni peska so bili, neizčiščeni že od bogve kdaj.

»Tu so močeradi?« je vprašal Stane začudeno.

»Kje pa hočeš, naj bi bili?«

»Ali si jih videl?«

»Ti pa res ne verjameš ničesar! Deni vazo na tla!«

Položil je stekleno vazo na izglajen kamen in se zdrznil.

»Ti, pa če naju kdo zaloti?«
Tovariš se je zasmel.

»Če naju kdo zaloti?« je ponovil preplašeno.

»Če naju zaloti — kaj bo potem? Nič! Saj ne kradeva!«

»Res ne kradeva! Pa če bi vendar povedal doma?«

»Ah, kaj povedal! Nič ne bo povedal! Ampak če bi kdo prišel, zapomni si: smukni brž skozi kolibo, potem k zidu in čez, pa bo vse prav!«

Tovariš je privihal hlače nad kolena in rokave do pleč.

»Kaj pa boš?«

»I, kaj! Vodo bom plal.«

»Vodo, čemu?«

»Da dobiva močerade!«

»Ali ne gre drugače?«

»Nočel!«

Prijel je za ušesa majhnega škafa poleg sebe in se pripravil k delu. Plal je vodo, pa ni šla nikamor. Mučil se je, Stane pa je čepel v travi križemrok in ga je gledal. Naposled se je tovariš sklonil in zmagoslavno privlekel iz vode črnopegasto živalco.

»O, močerad!« je vzkliknil Stane in skočil kvišku. »Ali je to močerad?«

»Močerad! Ali naj bi bila žaba?«

»Ne, žaba ni! Žaba je zelena.«

»Primakni posodo! Hitro!«

Iskal je vaze.

»Ali čuješ? Hitro!«

Tovariš je izpustil žival in močerad je bliskovito izginil v razmršeni travi.

»O, da bi te. Ali ti nisem dejal, da hiti?« je rohnal vanj. Bil je starejši od njega, v tem je bil vzrok njegove oblasti.

»Kje je močerad?« je plašno vprašal Stane.

»Za njim teci! Meni je ušel!«

»Ušel? Saj boš ulovil drugega!«

»Dругega boš pa ti,« je dejal tovariš osorno in jeznega obraza je prišel iz vode. Krčil je dlan in je srepo molčal na vprašanje, če ga je močerad ugriznil.

Tokrat je stopil izza grmovja neznan gospod. Dečka sta planila in zbežala. Prijatelj je bil urnejši; preril se je do zida in skočil čezenj na cesto, njega pa je pustil samega bez pomoči. Toda nevarnost dvojici sile. Mukoma je še on splezal na zid in planil na cesto.

Na močerade je mahoma pozabil, prevzel ga je strah, kaj bo, zakaj na vrtu je bil pozabil vazo. Spreletelo ga je po vsem telesu: kaj bo z vazo, kaj bo ž njim? Zdaj je bilo gotovo: prišli mu bodo na sled, če ne drugače, po vazil! Kaj bo doma?

Obžaloval je, kar je storil, saj je vedel, da so doma neizprosni. Bal se je po vazo, bal se je brez nje domov.

Sonce je stalo visoko na nebu, po cesti so se iz mesta vračali vozovi senarjev. Vozniki so se udobno zleknili po vozeh in zaspali; zavidal jim je neskrbnost, medtem ko je njega težilo bolj in bolj.

Tovariša ni bilo nikjer. Poklicati ga si ni upal, izdal bi ga z imenom. Morda gospod ne bo stikal za grešniki in tako bi ostal greh zakrit vsaj za nekaj dni. Če bi šlo vse gladko od rok, bi se morda dalo dejanje zakriti popolnoma. A kaj, ko pa je ostala vaza na vrtu!

Ustavil se je pod cvetočimi kostanji. Prijetno zelenje je senčilo pot in je bilo kakor zavetje, da si skuša razjasniti pravkar dovršeno dejanje in da poišče kak izhod iz stiske. Premislil je vse in pretehtal: najprej bo kaznovan zaradi bega. Težko je biti kaznovan za prazen nič, saj vendar ni imel z begom nikakršnega zlobnega namena! Ali naj doma vse razodene? Naj pove tudi, da si jih ni upal prositi vsled bojazni, da mu sploh ne bi dovolili ven? Ali naj vse prizna in prosi odpuščanja še preden ga natepo?

Zadrega je bila mučna. Ko bi imel tu vsaj tovariša, da bi se z njim posvetoval! Toda tovariš je ušel, izmuznil se mu je v sili. Pobral je čevlje, vrgel jih je čez zid in skočil za njimi. Kaj poslej? Kdo ve! Ali se je na cesti obul? Najbrž ne, ker ni utegnil. Ko je še sam skočil na cesto, ni bilo tovariša nikjer več. Znabiti je šel domov in zdaj že nosi drva in potika ogenj namesto matere, ki njegovega bega niti opazila ni. Morda pa je krenil na polje, na travnik ali v gozdič! In mogoče si zdravi tam rano, ki mu jo je prizadejal hudobni močerad?

Na tovariša se ni mogel več zanašati, ostal je sam in sam si je moral svetovati. Položaj je bil težak, stiskalo ga je med dvoje sten. Ali bi ne bilo še najbolje, če bi doma vse razložil? Toda kako? Ali naj stopi opoldne od mize in izjavi: danes ne bom kosil, ker čutim, da nisem vreden? In naj pove potem, da je odnesel vazo in jo pustil na tujem svetu?

V glavi se mu je posvetilo. Kaj, ko bi vendarle šel nazaj? Nemara je gospod prezrl vazo. A ustavila ga je misel: pa če je gospod zaklenil dvojna vrata kolibe? In če je morda opazil, da sta pozabila vazo na izglaženem kamnu? Ali ne preži zdaj, da se bosta vrnila?

Ne, vrniti se si ni upal. Tam, v tisti divji, neprekopani in nepreorani puščini so se skrivale nevarnosti in razočaranja, da ga je že sama misel o vrnitvi navdala z bojaznijo.

Srdil se je nase, da ga je močerad pripravil v tako zmedo. Ko bi imel vsaj močerada! Saj ga je samo videl, in še tedaj le za trenutek. Videl je, da je tiščal tovariš v roki nekaj črnega in oranžnopedgatega, toda vsega močerada si ni ogledal. In tista nesrečna vaza! Prav zaradi nje sta se klicala s tovarišem in tako je gospod zvedel, da so nepoklicani na njegovem svetu.

Stane je tuhtal zaman. Kamor koli se je obrnil, da bi našel izhod, vsepovsod se mu je zarežala nasproti zadržnjena zanka. Nobene ni mogel razvozlati, čas pa je priganjal bolj in bolj. Brez sklepa in odločitve je naposled krenil domov.

Do njegovega prihoda niso pogrešali vaze. Iskrica upanja se je zbudila v njem. Morda se bo vendar izmotal iz stiske. A prišlo je drugače. Ko so ga izpraševali, kod je hodil in kaj je počel, se je nenadoma sprožila beseda o močeradu. To ga je pokopalo. Prišla je na dan njegova laž, da je bil vhod na tuji vrt kar odprt. Razgalili so ga, razjokal se je in vse priznal, tudi to, da je bil odnesel vazo. Prišla je kazen, trda in neusmiljena kakor vselej. Natepli so ga in pustili brez kosila. In najhujše so mu še obetali: tudi oni gospod si bo izbral kazen za njegov prestop in ga bo, če mu bo po volji, tudi sam kaznoval.

Čakal je bridkega trenutka in ga tudi dočakal: gospod je prišel k njim osebno. Prinesel je vazo in dolgo govoril. Naposled se je obrnil k njemu:

»Saj ni bilo nič tako slabega! A čemu si bežal? Čemu si tako urno zbežal?«

Gospod se je zasmel in si pogladil mehko brado s suhljato desnico. Obraz se je nagubil v prijetno zadovoljnost. Stane ga nikoli prej ni videl, in tisti čas ga je spoznal. Dolgo je stal pred njim kakor obtoženec in strmel v tla. Slednjič mu je gospod sam privzdignil glavo in mu pogledal v oči.

»Daj mi roko,« je dejal prijateljsko, »in mi poglej v obraz kakor se spodobi poštenjaku!«

Vse se je razvedrilo nad Stanetom in mehko so se oprijeli njegovi prsti gospodove suhljate dlani.

Gospod je odhajal in somrak je pil njegovo senco, dokler ni izginil za ovinkom.

Materi

Stane Bračko

*Dolgo, dolgo Te že ni, o dobra mati!
jaz še vedno čakam Tvojega povratka
ko mi zopet zazveni kot igra sladka
Tvojih bosih nog stopinja: Moja mati!*

*Čakam Te, a Ti ne moreš priti.
Pregloboko so Ti izkopali jamo,
težko butaro so dali Ti na ramo:
saj ne more Tvoje je telo nositi.*

*Mati, dobra mati, k meni se ne muči!
Ah, ostani v domu in odloži breme!
Težko Ti je vstati, vse so pogasili luči . . .*

*Sam prihajam k Tebi. Iz mrliške teme
kličejo brezglasno Tvoji me pogledi:
Tu je Tvoja mati. Pridi, k njej prisedi!*

Križev pot na Jelsi

Vid Jelšán

Ali ste že kdaj slišali o Jelsi? Ljubko kopališko mestece je to na severni obali dolgega otoka Hvara. Vsak čas je tam lepo, najlepše pa v času, ko se prebujata narava ter si nadevata praznično obličje mlade neveste. Mnogo prej kot pri nas se narava okiti tam doli. Povečajo pa njeno mikavnost še prav posebej velikonočni prazniki, ki ni nikjer takih kot prav v Jelsi.

Procesij na izbiro. Prično se na veliki četrtek popoldne z žalno procesijo in se zaključijo na veliko nedeljo zjutraj s svečanim sprevodom vstajenja. Pojo zvonovi in človeška srca, radost polni vsak domek sredi bujnega zelenja in vsako ladjico na sinjih vodah.

Nič manjše vrvenje kot ob vstajenju je v Jelsi na veliki petek zvečer, ko se ljudstvo tudi zbira k večerni procesiji. Vsa obala je tedaj razsvetljena, Mala in Vela banda, Svečano okrasje luči in zastavic ter lampijončkov si nadenejo tudi vse ladje in ladjice ter ribiški čolni v pristanišču, kar vse se v zrcalni morski gladini podvoji, da ima procesija, ki se z Najsvetejšim pod črnim baldahinom okoli devetih zvečer privije iz župne cerkve, dostojno pot. Vsa Jelsa je na nogah, pol okolice je zbrane, možje v prazničnem temnem oblačilu, žene v dolgih, gostih pajčolanih. Tudi po cerkvah je vse odeto v črnino.

Že misel na vse to me je vlekla na sončni jug. Večerilo se je, ko smo se z ladjo približali kopnemu. V ozadju so temneli robati skalnati vrhovi; zaliv, obrobjen z bujnim zelenjem in podčrtan z belino razklanih čeri, se je lesketal srebrno. V njegovi mirni gladini se je ogledovalo jelšansko naselje, potegnjeno vzdolž obale in zgneteno na dnu zaliva okoli stasitega cerkvenega stolpa. Omamen vzduh južnega zelenja nam je pošiljal dobrodošlico.

Oziral sem se po valoviti okolici ter pozdravljal z očmi in srcem ljube stare znance, vasice in vrhove, ki jih bom še nocojšnjo noč spet obiskal. Pridružil se bom nočnim romarjem in opravil z njimi velikonočno pobožnost.

»Križev pot« je jelšanska posebnost, običaj, star nad štiri sto let. Šest krajev je v tamošnjem okolju in vsak pošlje nocojšnjo noč svojo procesijo naokoli. Vsaka procesija obide vseh šest cerkva ter se zjutraj spet vrne na svoje izhodišče. Verno otoško ljudstvo se tako oddolži Odrešeniku, ki se mu tolikrat zaupno priporoča na negotovih morskih potih.

Po deseti uri zvečer je na trgu onstran pristana postajalo vedno bolj živahno. Le redki so bili, ki so ta večer ostali doma. S prijatelji sem se pomešal med mrgolečo množico pred cerkvijo. V cerkvi je bila gneča. Pesem in molitev sta polnili božji hram. Vse ljudstvo je bilo odeto v črno.

Tudi veliko razpelo, ki ga je izpred božjega groba dvignil stasit mladenič, je bilo ovito s črno tančico. Prižgali so ljudje sveče, ko smo se zgrinjali za križem. Šele onstran jelšanskih ulic se je znatni sprevod polagoma uredil.

Zvonovi so odšli v Rim, stolpna ura je molčala, svečana tišina je zajela svet med trtjem in smokvami, med cipresami, rožiči in borovci. Zadnji par nočnih romarjev sva bila midva s kapitanom Vicom. Njegova sestra nama je podala goreči sveči. Stari morski volk, ki ga je bil tam zunaj pri divji Jabuki pestil vihar, se je zaobljubil na nocojšnjo romanje.

Pot je šla po lepi široki cesti med poljem in vinogradi polagoma navzgor proti goram.

»Poglej, Vicko, mrgoleče lučke tam gori pod Škrbino! Najbrž tudi nočna procesija.«

»Seveda! To so Pitevčani. Ona iz Vrisnika pa se je pomaknila že toliko za breg, da je ne vidimo. Ko pa bomo tam gori, se nam bo pokazalo najbrž vseh šest procesij,« je pritrdil kapitan in odščipnil plamenu konec stenja, ki mu je prehitro požiral svečo.

Pojavile so se prve hiše in ob njih ljudje. Pobožno so poklekali pred križem in se trkali na prsi.

Pitve. Velika in lepa vas ob vznožju hvarskih planin. Zadnji košček poti do cerkve sv. Jakoba na strmem griču sredi med obema deloma vasi nas je kar pogrel.

Pred cerkvijo so čakale vse Pitve, kolikor jih ni odšlo z domačo procesijo na pot. Vse spet v črnini, ljudje in cerkev.

Pred božjim grobom se je ustavilo vodeče razpelo. Romarji smo poklekali, pred velikim oltarjem sta se dvignila domačina, krepki, možati Antun in mišičasti Nikola. Z žalostnim visokim glasom je pričel Nikola, globoko mu je odgovarjal Antun, dokler se nista združila njuna glasova in v mogočnem koralnem spevu, ohranjenem iz roda v rod skozi stoletja, opisala vse muke Kristusove.

Nosilec križa se je menjal. Bil je prejšnjemu enak koščen dečko, ojeklenel v borbi z morjem. Sveče, ki smo jih v cerkvi pogasili, smo spet prižgali in pot se je nadaljevala.

Še je šlo navkreber. Vedno bliže smo bili hvarskim planinam. Tudi nočne sapice so to razodevale. Globoko v dolini so migljale lučke.

Planinska vasica Vrisnik, prislonjena tik pod razorano Škrbino, je svečano sprejela nočne romarje. Na oknih so gorele sveče, pred hišnimi vratji so klečale žene z dojenčki, starke in starci.

Kdor ne more na nočno romanje, čaka doma, da pričaka križ vsaj nekaterih, če ne že vseh procesij.

Izza mogočnega Biokova je gledala luna. Srebrni žarki so oblili pokrajino. Sv. Vid na Braču, eden najvišjih vrhov se je dvigal v svetlo noč, kot bi hotel še bolje videti nenavadno gibanje tam onstran preliva na sosednjem Hvaru v zaledju košate Jelse. Izstopili so iz nočnega mraka beli zidovi otoških naselij, svetlikale so se oljke in zeleneče trtje, grozile so prepadne sence sotesk in čeri: med vsem tem pa so se vile goreče kače, kot bi lovile druga drugo v velikem, prostnem krogu.

Z lepe ploščadi za cerkvijo na Vrisniku sva s prijateljem strmela v daljave in sledila lučkam v dolini. Navdušil naju je že ovinek iz naselja do božjega hrama. Vitke ciprese in košati bori obrobajo tlakovano pot, ki vodi iz vasi k domu puščavnika sv. Antona. Samo molitve so se vršile v cerkvi, zato sva ostala raje na širnem cerkvenem dvorišču in občudovala lepoto nočne prirode.

Pot se je okrenila navzdol. Dotlej lepa, široka cesta je onstran vasi nenadno prešla v slab kolovoz, ki se je dokaj naglo spuščal med vinogradi na bujno Maslinovško ravnino, zakladnico vsega otoka. Tam zore najboljše smokve, tam rasto najlepše oljke, tam se med najslajše grozdje.

Doli po ravnici in tam za Jelso so migljale lučke. Procesije so hitele druga za drugo.

»Spokorna je ta pot,« se je obrnil kapitanov znanec k nama. »spokorna, kot je sv. Magdalena v Svirčah, kamor gre zdaj naša pot.«

Še bi bili govorili, pa so ob prvih vaških hišah že stali ljudje in se klanjali križu. Obmolknili smo in se zatopili v molitev, ki je vrela iz sprednjih vrst. Vitka kupola spokorne svetnice se je med drevjem vedno bliže odražala od zvezdnatega neba, dokler nismo zavili v njen prostorni hram.

Pred božjim grobom, kjer se je spet ustavilo razpelo, je stal mlad moški v dolgi črni suknji. Brž ko smo se romarji umirili, je z močnim glasom zapel, da so zazvene šipe v visokih oknih. Živahno je risal težko Kristusovo pot po zadnji večerji na Oljsko goro, igral je, kako je Gospod tam molil in potil krvavi pot. Medtem se je izza oltarja nenadno pojavil angel, ki je držal v rokah križ in žeblje, gobo, bič in trnjevo krono. Drugo za drugim je kazal nočnim romarjem ter se s pevcem prepevaje razgovarjal o bolečinah, ki jih je Jezusu povzročalo. Končal je s pozivom, naj ljudstvo ne pozabi teh žrtev.

Pobožno se trkajoč na prsi smo nočni romarji vstajali in prižgali sveče za nadaljnjo pot. Skoraj za sto metrov smo se spustili iz Vrisnika navzdol, zato pa je šla sedaj lepa cesta kar po ravnem v bližnji Vrbanj k sv. Duhu.

Daljni Sv. Juraj na skalnatem Biokovem se je pričel krasiti z jutranjo zarjo. Luna se je umaknila nekam ven na odprto morje. Vedno jasnejši so postajali obrisi slikovite pokrajine, ki se je zavijala v jutranje meglice, potegnjene kot nežna prosojna koprena z morskih planjav med jelšanske klance. Nekam hladno je zavelo, da se je kar prileglo toplo zavetje v cerkvi.

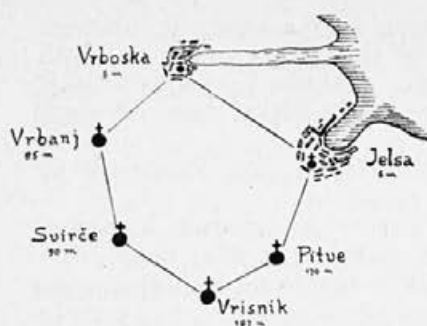
Pomolili so verniki, zapeli nekaj starih velikonočnih pesmi in ob poklonu domačinov se je vodnik z razpelom obrnil desno navzdol proti morju. Zajel nas je gozd, dokaj dobra pot se je postopoma nižala.

V Vrboski nas je že pozdravilo sonce. Mehko so božali njegovi zlati žarki utrujena lica nočnih pobožnjakov, ki so s končki svojih sveč ponižno vstopali v cerkev, bolj podobno trdnjavi kot božji hiši. Sprejela nas je mila velikonočna popevka, ki je zadonela s starinskega kora.

Pred glavnim oltarjem je bilo slikovito razvrščenih več oseb v nošah, kot jih gledamo na svetih podobah. Bili so sami na pol odrasli otroci.

Nežen ženski glasek je prekinil šum nemirnih romarjev, da je na mah utihnila vsa cerkev. Pela je Marija in žalovala za svojim sinom, saj je bil danes veliki petek, dan, ko se spominjamo njegove mučeniške smrti.

Za materjo se je oglasil Jezus, tolažeč jo, češ da sta njena in njegova žrtev potrebni in ne bosta zaman. Pridružil se je v petju Kristusov najljubši učenec Janez, nato se je oglasil prvak Peter, pa

spet Marija in Jezus. Opravičeval se je Judež, pral se je Pilat. In še nekateri so se oglašali, zdaj posamič zdaj v zboru. Prav odlično je vrboška mladina rešila težko nalogo.

Čim se je po cerkveni pobožnosti spet uvrstila nočna procesija, da dokonča še zadnji del svoje dolge poti, sva s kapitanom neopazno izginila v ozkih ulicah ter pohitela po pisanem naselju. Urno sva pretekla nekatere ulice, doli ob ozkem pristanu sva mimogrede voščila

Vickovemu bratu srečno veliko noč. Nagradil naju je s prazničnimi dobrotami, potem sva skozi vinograde in gozd ubirala stopinje za jelšanskimi romarji. Dohitela sva jih med oljčnimi nasadi onstran klanca, od koder naju je že pozdravila jutranja Jelsa, čista in oprana kot hiša za praznike.

Pol Jelse nas je pričakalo in spremilo v bogato razsvetljeno cerkev, kjer je nam v počaščenje zadonela velikonočna pesem. Svečan blagoslov je okoli osmih zjutraj zaključil dolgo in naporno nočno romanje, ki je trajalo skoraj devet ur.

Laž

Gustav Strniša

*Laž! Laž! Laž!
Kje povsod krevljaš?
Si jih mnogo premotila,
ko po svetu si hodila?*

*Laž! Laž! Laž!
Kratko pot imaš,
kdor ima pošteno lice,
branil se ne bo resnice!*

*Laž! Laž! Laž!
V kraj ne hodi naš,
jih po grbi boš dobila,
da boš komaj jih nosila.*

*Laž! Laž! Laž!
Zdaj dovolj imaš.
Nikdar več se ne prikaži,
ti kar sama sebi laži!*

Jutro

Leopold Legat

*Glej, prvi žarek je poljubil rožam lice
in v svetli dalji že svetloba vstaja;
iz loga prve javijo se ptice,
že novo, mlado jutro se poraja,*

*Vsa trata — kot da same so cvetice!
In tih šepet po rosnem polju vstaja,
zazdi se ti, da slišiš tihe klice:
Vstanite, glejte, sonce že prihaja!*

Ošabni petelinček

Fontana — K. P.

Nekoč je živel a krasna bela kokoš, ki so ji rekli Kiketa in ki je nesla na leto toliko jajc, da je bilo iz njih mogoče narediti na tisoče jajčnikov in izvaliti neštevilno piščancev. Nekdaj je urila štirideset jajc naenkrat in iz njih se je izvalilo devet in trideset piščancev, belih kakor kosmičji bombaža. Toda štirideseti je bil na začudenje vseh samo pol petelinčka, a bil je črn, črn kakor dim, črn kakor oglje, sploh tako črn, kakor so črne reči na zemlji.

Če bi bil petelin, kakor se spodobi, bi mu rekli pač Kikeriki, a ker ga je bilo samo polovico, so ga po pravici klicali Kikerikučo. Ker je imel samo eno oko, eno samo perut, eno samo nogo, ubogi petelinček ni imel vzroka, da bi bil ponosen na svojo lepoto... Toda, kakor se to običajno godi, kdor najmanj zna, najbolj vpije, tako je bil tudi Kikerikučo velik domišljavec in čim bolj je rastel, tem bolj je postajal ošaben. Seveda so se mu njegovi vrstniki petelinčki posmehovali za hrbtom, toda on je dejal, da delajo to le iz nevoščljivosti.

Nekega dne pa je zapel svoji materi:

»Primojdunaj, dolgčas mi je med temi zabitimi kmetavzi! Šel bom obiskat kralja in kraljico, da bom živel z njima.«

»Tebi se je zmešalo!« je vzkliknila Kiketa. »Pomisli vendar, kako dobro ti je tukaj; pa če bi ti bilo tudi slabo, drugod bi se ti godilo najbrž še slabše... In za božjo voljo! Vzemi ogledalo in oglej se! Ti se ne zavedaš, da si rojen pohabljenček in ti manjkajo ena perut, eno oko in ena noga... nič manj!«

»To je tvoja krivda!...« je odgovoril drzno pohabljenec.

»Nihče ni kriv! Bil si zadnje jajce v gnezdu in vsakdo ve, da se zadnja jajca zelo težko izvale tako, kakor bi želeli.«

»Naj bo, kakor hoče... Odšel bom... in to še danes!« ji je odgovoril.

Uboga mati je spoznala, da ga ne more pregovoriti, zato mu je še rekla:

»Dobro, pojdi; toda zapomni si vsaj nasvete, ki ti jih bom sedaj dala! Pomni, da je svetnik, ki iz svojih osebnih razlogov ne mara za peteline; ime mu je sv. Peter... Dobro si zapomni to ime... in pazi, kadar greš mimo njegovih kipov ali mimo cerkva, ki so njemu posvečene...«

»Da... da...« je nevoljno odgovoril nemarnež in ji pokazal hrbet, tisti del hrbita, kolikor ga je sploh imel.

Toda Kiketa, potrpežljiva, kakor so vse ljubeče matere, se ni utrudila in je nadaljevala:

»Pazi tudi dobro, sinko moj dragi, da se ne boš kdaj srečal z nekimi ljudmi, ki jih imenujejo kuharje... En sam kuhar naredi več škode med nami ubogimi kokošmi kakor tisoč kipov sv. Petra!...«

»Dobro! Dobro!« je brbljal petelinček s tisto prezirljivostjo, ki jo kažejo dandanes nekateri dečaki, ko poslušajo nasvete starejših ljudi, kakor da bi se bili rodili z vso modrostjo v glavi! Tako je odpotoval.

Ko je bil že dvajset milj daleč na svoji poti, se je ta dogodek razvedel po petelinjem petju, s katerim si petelini pripovedujejo novice vsako jutro kakor časniki; in silno so se smejali za njim vsi in mnogi petelini in mnoge kokoši so zmajevale z glavami in stresale svoje rože, češ da je ta predrznež odšel v svojo nesrečo.

Toda medtem je bil petelinček že daleč. Hodil je in hodil — to se pravi, poskakoval je in poskakoval in je prišel do potočka. Bilo je poleti in v potočku je komaj še polzela voda, pa še ta vodica se je imela zdaj izgubiti, kajti kupček listja in bilk ga je zajezil in skoraj bi ga popolnoma ustavil, da bi se popolnoma posušil na bližnjem polju.

»Petelinček, ljubi petelinček, odključaj mi proč te nesrečne liste in bilke in reši mi življenje!« je poprosil potoček.

»Nikomur nočem biti sluga!« je odgovoril petelinček in odskakljal.

Potuje in potuje, ali bolje, skače in skače dalje, dokler po dveh ali treh dneh ni srečal vetrček, ki je ležal na zemlji, pojemal in skoraj že umiral.

»Petelinček, dobri petelinček,« mu je zaklical veter s slabotnim glasom, glej, kako me je zdelala poletna vročina... Če bi mi ti hotel s svojo lepo črno perutjo pomagati, bi se morda še mogel dvigniti z zemlje in zopet leteti.«

»Nikomur ne bom služil!« je tudi vetru odgovoril petelinček.

Potuje in potuje — to je: skače in skače, ter po dveh ali treh dneh ugleda tenek steber dima sredi polja. Približal se je dimu in našel tam majhne koščke oglja, ki so ugašali.

»Petelinček, dobri petelinček,« so zastokali koščki oglja, »umiramo, kakor vidiš... Prinesi nam nekoliko slame ali suhe travice, da bomo zopet oživele...«

»Nikomur ne bom služil!« je tudi njim odgovoril petelinček in potoval dalje.

Po dveh ali treh dneh je končno prišel v glavno mesto in ustavil se je sredi krasnega trga, kjer je stala lepa cerkev.

»Kako pravite tisti veliki hiši tam?« je vprašal petelinček golobe, ki so pravkar kosili in zobali tu in tam med kamenjem nasipa.

»To je cerkev sv. Petra,« so odgovorili golobi.

»Aha! Tu torej stanuje sv. Peter!« je ošabno vzkliknil petelinček. »Tem bolje, hočem ga obiskati!«

Posmehovaje se, je odšel po stopnicah in postavil se je sredi odprtih glavnih vrat, kjer je na ves glas kakor svetniku v zasmeh dvakrat ali trikrat zapel: kikirikiii!... Nato je ves zadovoljen in ponosen na svoje dejanje zopet odšel dol in naravnost v palačo kralja in kraljice.

Ko pa je hotel vstopiti, so ga straže ustavile in ga zapodile. Tedaj pa je petelinček sklenil, da bo prišel v palačo skozi okno, ker ni mogel skozi vrata, in ko je ugledal v zadnjem delu poslopja okno, komaj nekaj pedi od tal, se je z vsemi močmi svoje edine peruti pognal noter.

Ko pa je bil notri, je začel kakor neumen hiteti po pritličju, dokler ni prišel na hodnik, ki je vodil v zelo veliko sobo, polno belo oblečenih ljudi, ki so prihajali in odhajali, kakor da bi imeli mnogo opravka sredi pare in ognja, s svetlim orodjem v rokah.

»Kdo pa so tile?« je vprašal petelinček brenclja, ki je veselo brenčal mimo.

»To so kraljevski kuharji,« je odgovoril brenclj.

Kikirikučo si ni dal dvakrat reči in bahač, kakršen je bil, ter še bolj pogumen, ker je malo prej nekaznovano razžalil sv. Petra, je sedaj pojoč stopil v kuhinjo za neumnost vse materine nasvete. Drzno je sedaj pojoč stopil v kuhinjo s svojo polovično krono visoko pokonci, da je bila podobna klobuku samega Napoleona prvega: Kikiriki...! Kikirikii!...

Pa še ni zaprl kljuna, ko ga je že pograbil kuhar in je zakričal:

»Hoj..., dajte mi nekoliko vode, da bom poparil tega norčka!«

Hitro mu je kuharski vajenec prinesel škaf poln vroče vode.

»Voda, dobra voda!« je prosil ubogi petelinček, »usmili se, nikar me ne skuhaj!«

»Nikomur nočem služiti!« je odgovorila voda in ubogi petelinček je bil poparjen od svoje polovične glave do edine noge.

»Sedaj mi zakurite štedilnik!« je rekel kuhar in vrgel petelinčka v posodo.

»Ogenj, dobri ogenj,« je tulil revež, »usmili se me!... Nikar me ne skuhaj!...«

»Nikomur ne bom služil!« je odgovoril ogenj.

In kakor bi se hotel maščevati, se je ogenj užgal s tako vneto, da je v nekaj minutah izpremenil ubogega petelinčka v kos oglja; ko je kuhar videl, kakšen je postal, ga je vrgel skozi okno. Tedaj pa ga je veter, ki ga je že pričakoval, pograbil s svojimi kremplji in ga odnesel.

»Veter, dobri veter!... izpusti me, usmili se! Vrzi me v kakšen kot, kjer bi v miru na večne čase počival!«

»Nočem služiti nikomur!« mu je odgovoril veter. In ko ga je vlačil s seboj malone po vsem nebu, premetavajuč ga na vse strani, ga je končno vrgel pred vrata cerkve sv. Petra. — Tedaj pa je prišel sv. Peter ven in je nataknil petelinčka na vrh zvonika, kjer tiči še danes zaradi svoje neubogljivosti, zaradi svoje ošabnosti in ker ni imel usmiljenja do onih, ki trpe.

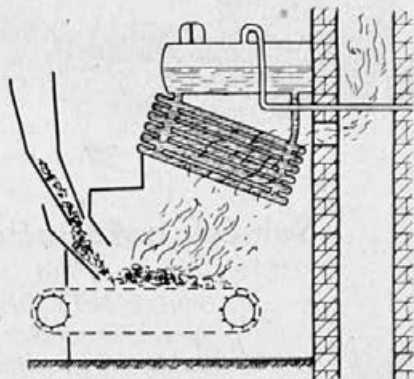
Kalorična elektrarna

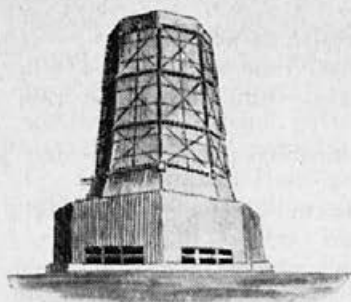
Mičo

Vsak ve, da proizvajamo elektriko v elektrarnah, da je za to potreben premog ali pa vodna sila, a več, kako obratuje, kako se proizvaja električni tok, pa gotovo ne veste. Najbrže še niste imeli prilike, da bi se na licu mesta поблиže seznanili, kajti zaradi smrtne nevarnosti ni vsakemu dovoljeno ogledovati si naprave. V naslednjih vrsticah bom v skopih besedah opisal delovanje kalorične elektrarne, t. j. take kot jo imamo v Ljubljani.

Kalorične elektrarne so postavljene največkrat kar pri rudniku premoga, ker so na ta način najceneje in najhitreje preskrbljene s gorivom. Iz rudnika pripeljejo premog z ozkotirno železnico do elektrarne. Tu ga stresejo v poseben, lijaku podoben prostor, od koder ga dvigala dvigajo na vrh poslopja, kjer se nahaja rezervoar za premog. Od tu se pa vali po ogromni cevi na kurišče. (Sl. 1.)

Kurišče sestoji iz rešetke, na kateri izgoreva premog. Rešetka je valovita plošča, polna majhnih luknjic. Skozi te luknjice prihaja zrak do ognja. Pod poslopjem se nahajajo ogromni ventilatorji, ki dovajajo svež zrak. Rešetka sama sega od začetka pa do konca kotla. Sestoji iz dveh delov. Del miruje, drugi se pa dviga in pada. Na ta način se premog obrača in pomika proti koncu rešetke, kjer pada kot pepel v poseben prostor. Valovanje rešetke se da re-

gulirati na hitro ali počasi. Prostor, kjer se nahajajo kurišča in kotli, imenujemo kotlarno. K kotlarni spada še prostor, kjer stojе črpalke za vodo in naprave, ki jo čistijo. Voda mora biti očiščena vseh tujih primesi, sicer bi se cevi v kotlih sčasoma zamašile.

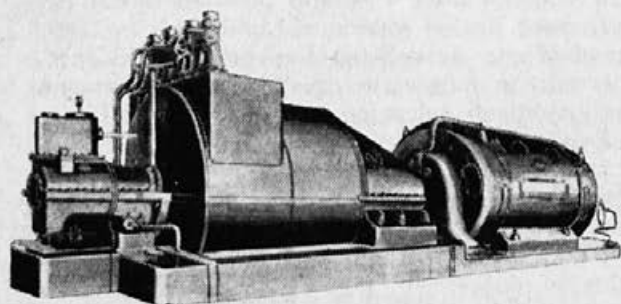
Nad kuriščem je kotel. Tak kotel sestoji iz zelo dolge zavite cevi. Na ta način se namreč zelo poveča kurilna površina, ki bi bila drugače, pri navadnih kotlih, premajhna. V teh ceveh se očiščena voda pretvarja v paro. Iz parnega kotla ne dovajamo pare neposredno turbini, temveč jo vodimo preko pregrevalcev. Šele od tu odhaja para v turbino. Zid, ki obdaja kotel in kurišče, je sezidan iz šamotne opeke, ki je nezgorljiva.

Turbina je stroj, ki deluje prav tako kot mlin na vodo, samo da ga tu poganja para. Prostor, kjer so montirane turbine z generatorji, se imenuje strojnica. Para, ki pride v turbino, ima visoko temperaturo (400° C) in velik pritisk. Para žene turbino. Po opravljenem delu jo vodimo po cevi v poseben kotel, ki mu pravimo kondenzator. Tu se para ohladi in se spremeni zopet v vodo; to vodo pa rabijo zopet za polnjenje kotlov. Obrat se vrši torej s skoraj isto vodo.

Paro je treba v kondenzatorjih hladiti z vodo. Tudi ta voda, imenovana hladilna voda, se zaradi vroče pare močno segreje in jo je treba tudi hladiti. Za to nam služi hladilnik v obliki stolpa, ki je iz lesa. (Sl. 2). Vročo vodo dvigamo na vrh tega stolpa, od koder pada na dno. Pri tem se hladi.

Parna turbina je zvezana z generatorjem. (Sl. 3). Generator se zavrti 3000 krat v minuti, daje tok in proizvaja napetost. Napetost, ki jo dobimo, vodimo po kablji v stikalni prostor za visoko napetost; v njej se tok zbira in oddaja v daljnovode.

Kabel ima v sredi več bakrenih žic. Te so med seboj izolirane s pooljenim papirjem. Papirnate ovoje obdaja svinčen plašč, ki preprečuje, da bi prišla vlaga do žic. Svinčen plašč je ovit s pokatranjenim papirjem, nato pa še z dvema jeklenima trakovima in končno s pokatranjeno prejo.

Poleg turbine in generatorja je še stikalna plošča. Na plošči so merilni aparati in stikala, ki nam služijo za pravilno obratovanje.

To bi bil na kratko pregled delovanja elektrarne.

Solnček boža tačice . . .

Sročko

Solnček boža tačice
naše bele mačice.
O, da je lenuška,

to pa ni resnica —
ona je predica!

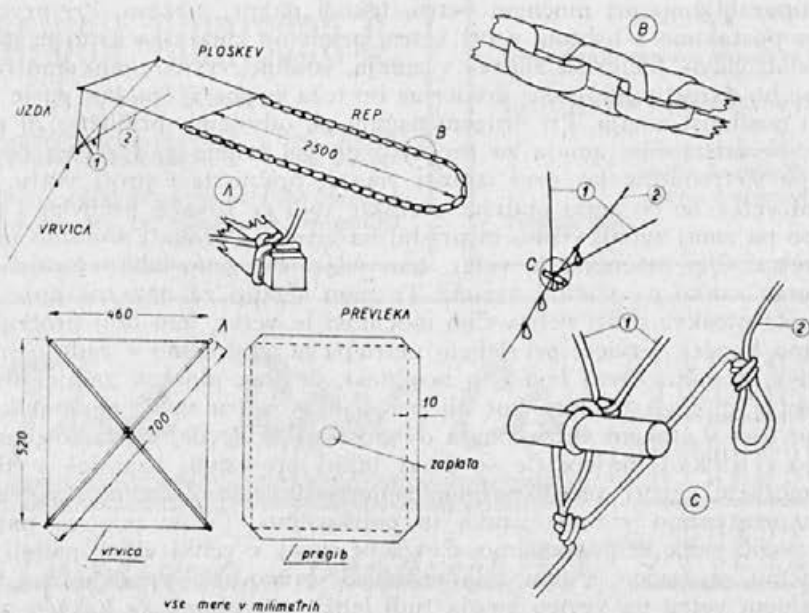
Kadar naigrá se,
za kolovrat sede:
zameži in prede.

Ploščati zmaj

Saje

Zmaji niso nikaka igrača za »otroke«. Kdor tako govori, osmeši le sebe. Že pred Kristusovim rojstvom so poznali Kitajci zmaje; uporabljali so jih v različne namene, tudi v vojski za dajanje znakov ali za prenos kakšne stvari preko reke. Včasih so imeli zmaji prav bajne oblike, posebno če pomislimo, da so bili še poslikani. V novejših časih uporabljajo zmaje za opazovanje vremena. Z njihovo pomočjo vzdignejo instrumente, ki so potrebni pri merjenju ozračja, v velike višine. Največja dosedaj dosežena višina je 9740 m. Seveda bi en navaden zmaj ne zmožel teže 15 kilometrov žice, zato so uporabili »vlak« 8 škatlastih zmajev. V začetku tega stoletja pa so z zmaji delali iznenadenja: dvigali so človeka v zračne višave. Njihova površina je bila približno tolika, kakršno ima srednje velik bombnik. Jasno je, da so morali biti taki leteči potniki precej pogumni, saj so dosegli višine do 100 m.

Zmaje delimo v ploščate in škatlaste, s krili ali brez njih. Izdelovanje škatlastih zmajev ni pri nas razširjeno, medtem ko ploščati zmaji prednjačijo. Vsak zmaj ima štiri bistvene sestavne dele. Vrvico, uzdo, ploskev in rep. Če vsi ti deli niso med seboj v neki določeni zvezi, torej ali niso pravilno zgrajeni, ali pa napačno nameščeni, tedaj zmaj ne bo letel. Z vrvico držimo zmaja in uravnotežimo z njo zračno silo, ki nastane, kadar piha veter v ploskev, ki je nalahno nagnjena proti smeri vetra. Ploskev drži torej zmaja v zraku, rep pa skrbi poleg uzde, da ima ploskev proti vetru majhen nagibni kot. Prekratek rep povzroča v nesunkovitem vetru zibanje zmaja. Pri določevanju dolžine repa se držimo pravila, ki pravi, naj bo rep pet do osemkrat daljši od ploskve. Oblike zmajev so različne. Vsaka ima svoje dobre in slabe strani. To bi bilo v skopih besedah razloženo delovanje posameznih delov zmaja.

Naredimo si sami ploščatega zmaja! Potrebovali bomo: približno 80 do 100 metrov tenke močne vrvice, 2 letvici brez grč in iz dobrega lesa, preseka 6×6 milimetrov in dolžine 70 cm, 1 polo pergaminskega papirja, nekaj lepila in izvod starega časopisa. Obe letvici zvežemo skupaj v sredi tako, da dobimo diagonali pravokotnika s stranicama 46×52 cm. Pol centimetra od začetka vsakega konca letvice naredimo vrez, okoli katerega privežemo vrvico tako, da tvori omejitvev pravokotnika. Paziti moramo le, da sta stranici, ki stojita v nasprotni legi, v z p o r e d n i i n e n a k o dolgi ter da je vrvica na isti strani letvic; napeta pa ne sme biti niti preveč, niti premalo. Nato izrežemo iz pergaminskega papirja prevleko, ki naj bo za en centimeter večja na vsaki strani kot pa je obod iz motvoza. Nato porežemo ogle (glej sliko!) na kar namažemo z lepilom robove, ki gledajo preko vrvice. In jih zapognemo ter zlepimo tako, da bo v pregibu motvoz. Nad prekrizje letvic pa zalepimo na papir krog (zaplato) s premerom 4 cm, ki smo ga izrezali iz mehke platnice starega zvezka ali trdega papirja.

Rep naredimo iz starega časopisa tako, da ga po višini razrežemo na 3 cm široke trakove, ki jih zlepimo v verigo dolžine 5.5 metrov. Prvi in zadnji konec privežemo za oglišči krajše stranice.

Najvažnejši del, uzda, je narejena iz dveh delov. Prvi del (1) tvorita dve vrvi, ki ju privežemo za oglišči druge (še proste) krajše stranice. Dolgi sta po pol metra in ju zvežemo skupaj, v ta vrh pa privežemo konček letvice dolžine 5 cm. Drugi del (2) uzde tvori vodilna vrvica s zankami. Pod prekrizjem prebodemo papir in zavežemo vodilno vrvico na prekrizje. V dolžini 50 cm od prekrizja naredimo štiri zanke v razdalji po 5 cm. V eno izmed teh zank zatakujemo košček letvice, ki smo ga privežali na prvi del uzde. Paziti moramo le, da so letvice na d prevleko (papirjem), uzda pa p o d njim (glej sliko!). Tako smo zmaja dogotovili, lahko ga pa tudi še poslikamo, vendar zelo previdno, da ne raztrgamo papirja.

Poiščimo si travnik, kjer ni električne napeljave ali dreves. Pri spuščanju zmaja razlikujemo dva načina in sicer stoječi in tekoči vzlet. Stoječi vzlet uporabljamo pri močnem vetru, tekoči pa pri šibkem. Pri prvem načinu se postavimo s hrbtom proti vetru, primemo zmaja za uzdo in ga dvignemo nad glavo. Veter se »upre« v zmaja, vodilno vrvico spuščamo iz roke, zmaj se bo dvigal toliko časa, dokler ne bo teža vrvice večja, kot pa je zračna sila ali nosilnost zmaja. Pri drugem načinu pa odvijemo približno 20 metrov vrvice, tovariš prime zmaja za prekrizje in ga dvigne nad glavo; drugi tovariš pa v trenutku, ko prvi izpusti zmaja, prične teči proti vetru. Če je v višini veter, se bo zmaj obdržal v zraku, tudi če tovariš preneha s tekom, sicer bo pa zmaj zgubil višino in pristal na zemlji. Počakati moramo močnejšega vetra. Čim močnejši je veter, tem višje spravimo lahko zmaja. Zakaj pa imamo zanke na vodilni vrvi? Te nam služijo za naravnavanje nagibnega kota ploskve proti vetru. Čim močnejši je veter, tem bolj proti ploskvi zatikamo konček letvice; pri slabem vetru pa ga zatakujemo v zadnjo (najbolj oddaljeno) zanko. Zmaj ima isto nosilnost, če ima ploskev zmaja pri močnem vetru majhen nagibni kot ali pri slabem vetru velik nagibni kot. Če hočemo tudi v šibkem vetru zmaja dvigniti visoko, tedaj moramo imeti zelo t e n k o (l a h k o) vrvico. Če se zmaj takoj po vzletu »zabije« v tla (pri enakomernem vetru), tedaj moramo zmanjšati nagibni kot ploskve, konček letvice prestavimo v nižje zanke in poizkusimo. Če se ponovi, naredimo nekaj novih zank in poizkusimo. Če začne zmaj v veliki višini padati, tedaj potegnemo za vrvico, s tem smo povečali zračno silo, zmaj se bo dvignil. Pri stalnem vetru pa vrvico zmaja tudi lahko privežemo za kakšen grm.

Srečno veliko noč želi

KONFEKCIJSKA TRGOVINA

JOŠKO OLUP ml., Ljubljana

Klišeje eno- ali večbarvne, za časopise,
knjige, razglednice itd. izdeluje

Klišarna »**Neografika**«

Ljubljana — Sv. Petra naslp 23

AUGUST KADUNC
LJUBLJANA
Mestni trg 8

PERILO lastnega izdelka — OPREME za novorojenčke

FR. P. ZAJEC

izprašan optik in urar
LJUBLJANA
sedaj Stritarjeva ulica 6
pri frančiškanskem mostu
Telefon št. 4486

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 5

Velika izbira damskega in moškega blaga, preprog,
zastorov, odej, perja, puha itd. Postrežba solidna!

Lekarna

Mr. Deu-Klanjšček D.

(prej Kuralt)

Gospodsvetska cesta 4 — Tel. 39-20

Izdaja zdravila za vse bolniške blagajne
Zaloga tu- in inozemskih specialitet

F. & P. PERLES
prej ELITE

izdelovanje damske in moške konfekcije

Ljubljana — Prešernova ulica 9

Prodaja damske, moške in
deške konfekcije. — Prvo-
vrstno izvrševanje po meri

Telefon 2051

The Rex Co.

Ljubljana — Gradišče 10

PISARNIŠKE
POTREBŠČINE
• **POPRAVILA**

Jantes Iva

LJUBLJANA, MESTNI TRG 14

trgovina s čevlji

*priporoča svojo lepo izbiro čevljev
domačega izvora. — Ročno delo*

N u d i m o s a m o s o l i d n o b l a g o !

Če samo enkrat kupiš

Gaglova semena,
ne boš pozabil več njegovega imena.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Sodnodepozitni oddelek, hranilniki, tekoči račun

Pupilarno varna

Izplačuje „a vista vloge“ vsak čas, „navadne“ in „vezane“ po uredbi
Za vse vloge in obveze hranilnice jamči Mestna občina ljubljanska

MANUFAKTURNA TRGOVINA

ZAJC JOŠKO

LJUBLJANA

NABREŽJE 20. SEPTEMBRA

POLEG TROMOSTOVJA